

KRISTUS.

Viime vuosisadalla monikaan ihminen ei vielä tiennyt olevan mitään eroa Jeesuksen ja Kristuksen välillä. Jeesus Kristus oli yhtenäinen kokonaiskäsitys, uskovaisille Jumala maan päälle astuneena, epäilijöille ja „pilkkaajille“ haaveilija-ihminen, joka ajaen takaa olematonta ihannetta kärsi traagillisen kuoleman. Teosofisen liikkeen tehtäväksi jäi selvittää maailmalle, että oli suunnaton ero olemassa noiden kahden käsitteen välillä, Jeesus ja Kristus. Jeesus oli ihminen, kuolevainen niinkuin muut, Kristus oli Jumala, joka kuoleman voitti. Teosofinen selitys olisi täten voinut lähentää toisiinsa uskovaisten ja epäilijöiden piirejä, koska se myönsi molempien olevan omalta kannaltaan oikeassa. Se tekikin niin, vaikka siinä muodossa, että muodostui uusi totuuden etsijän leiri – Teosofinen Seura ja sen haarautumat, – jotka käsittivät Jeesuksen Kristuksen kaksoismysterion.

Madame Blavatskylle ei kuitenkaan ollut tapana kutsua Kristusta Jumalaksi. Päinvastoin tuntui kristittyjen mielestä silloin, että teosofinen liike juuri kielsi Kristuksen jumaluuden. Tämä väärinkäsitys aiheutui siitä, että kristityt raamatun pyhiin kirjoihin nojaten olivat tottuneet pitämään Jeesusta ja Kristusta yhtenä ja samana olentona, ja myös siitä, että madame Blavatsky y. m. teosofit jyrkästi kielsivät Jeesuksen jumaluuden.

Totuuden etsijä saattoi kuitenkin silloinkin päästä asian ytimeen suuremmista vaivoista. Vaikkei madame Blavatsky nimittänyt Kristusta Jumalaksi, tulkitsi hän Kristuskäsitetä tavalla, joka selvästi osotti, mihin suuntaan hän toivoi, että asiaa ymmärrettäisiin. Hän puhui, kuten tiedämme „Kristus-prinsiipistä.“

Tämä Kristus-prinsiippi, hän sanoi, on persoonaton, s. o. se ei kuulunut yksinomaan Jeesukselle, vaan piilee kaikkialla ja joka ihmisessä. Se on ihmisessä hänen korkein, sisin itsensä, *aatmaa* eli *aatmaa-buddhi* eli *aatmaabuddhi-manas*. Mutta se ei ole ihmisen prinssiippinä voima vailla kosmista taustaa, vaan – niinkuin H. P. B. sanoi – se on samalla „maailman sielu“ eli *aalaja*, siis kosminen kokonaistajunta. Ja kun Kristus kerran oli kosminen eikä ainoastaan psykologinen voima, oli oikeastaan vain uusilla nimillä toistettu vanha käsitys Kristuksen jumaluudesta. Mutta mikä ero entisen ja uudestaan eloon herätetyn vanhan välillä! Nyt Kristus on Jumala, mutta ei Jeesus.

Tänään ymmärrämmekin paremmin Kristuksen jumaluutta kuin pari- kolmekymmentä vuotta sitten. „Kristus-prinssiipin“ mysterio on alkanut meille selvitä. Maailman sieluna se on *Logos* eli se henkinen tajunta, se jumalallinen olento, joka on meidän aurinkokuntamme isä, luoja ja hallitsija. Ja vielä tarkemmin määriteltynä Kristus on tämän kolmiyhteisen Logoksen yksi olemus- eli tajuntapuoli. Logos on psykologisesti kolmiyhteinen, kuten jokainen ihminenkin: hän on tietoa, tuntoa ja tahtoa. Logoksen tahtoa kutsutaan kristillisessä jumaluusopissa isäksi, hänen tuntoaan pojaksi ja hänen tietoaan eli järkeään pyhäksi hengeksi. Jumalan poika on

täten „toinen persoona kolmiyhteydessä“, ja tätä jumalan poikaa, tuntoa eli rakkautta, kutsutaan myös Kristukseksi.

Kristus on siis Jumala rakkautena. Mutta mikä on Jumalan rakkaus? Kuten olen koettanut selittää esim. kirjassani „Kirkonopin teosofia“, on Jumalan rakkaus sekä se ihanneihminen, se ihmisen täydellisyyskuva, jonka mukaan ja jonka kaltaiseksi ihmiskunta ja jokainen ihmisyksilö kasvaa, että myös se kasvattava kehitysvoima, joka ihmiskunnan askeleita ohjaa täydellisyiden tiellä. Kristus „prinsiippinä“ ei ole mikään mekaaninen tai tajuton kosmillinen voima, vaan elävän Jumalan elävä rakkaus.

Tätä suurta totuutta Kristuksesta meidän ei pidä päästää näkyvistämme. Nyt kun taas puhutaan Kristuksen toisesta tulemisesta ja odotetaan sen pian tapahtuvan, nyt on pidettävä totuus mielessä. Kristus ei voi tulla personallisessa merkityksessä, sillä Kristus ei ole mikään erityinen personallinen olento. Kristus on Jumalan elävä rakkaus jokaisen ihmisen salatajumassa. Kristus on Jumala. Kun siis Kristus tulee, merkitsee tämä, että Kristus – kosmillinen tajunta – herää jonkun ihmisen hengessä. Se on yksilöllinen tapahtuma, joka ei riipu ajasta eikä paikasta. Kristus on aina tullut – niiden luo, jotka ovat häntä kutsuneet. Mutta silloin tällöin sattuu ihmiskunnan historiassa ajankohta, jolloin kosmillinen Kristus aivankuin painautuu ja laskeutuu ihmiskuntaan – ja itse tahtoo päästä ihmisten ilmoille. Semmoisessa ajankohdassa elämme nyt. Nyt Kristus etsii ihmissieluja. Nyt Jumalan rakkaus pyrkii ilmentämään pyhää majesteettiaan. Näkymättömässä maailmassa tuntuu kuin suuri mahtava jumalalento lähestyisi maanpiiriä. Sentähden saatamme odottaa – ehkä läheisessä tulevaisuudessa Kristuksen heräävän monen ihmisen sielussa ja monen semmoisen ihmisen syntyvän, jossa Kristus jo on elävä. Saattaapa syntyä joku suuri maailmanopettajakin, jonka kautta kosmillinen Kristus saattaa puhua ja vaikuttaa.

Kosmillista Kristusta hänen suhteessaan ihmissieluun kutsutaan erikoisnimellä „mystilliseksi Kristukseksi.“ Mystillinen Kristus on Jumalan elävä rakkaus ja täydellisyystahto ihmisen sielussa. Joulukuukausi on juhla, joka sisäisesti tarkoittaa mystillisen Kristuksen „syntymistä“ eli tajuisiksi heräämistä yksilön sielussa.

Meidän aikamme suurin psykologinen vaara on Kristuksen unohtuminen. Mitä se merkitsee? Se merkitsee, että sielumme pintapuolistuu ja jokapäiväistyy, näivettyy ja kuihtuu tyhjään aineellisuuteen. Elämän juhlatunnelma haihtuu, sen runous katoaa, sen kauneus kaikkoo. Jäljelle jää vain sisällyksetön yhtäkaikkisuus. Ihminen ei ole enää sielukas.

Kuinka monta sielutonta ihmistä tapaanmekaan nykyajan yhteiskunnissa! Kylmä järki, terävä äly, sukkela käytännöllisyys karkottaa tunteen ja mielikuvituksen sielusta, ja kuitenkin juuri nämä tekevät sielun sielukkaaksi!

Nyt ei monellakaan ihmisellä ole muuta kuin personallisia himojaan ja mielitekojaan, omia personallisia tunteitaan. Ne eivät enää jaksa tehdä ihmisyksilöä sielukkaaksi! Järki tuomitsee ja arvostelee niitä, emmekä yksin niitä jaksa toisissamme ihaila.

Sentähden kaipaamme uusia tunteita, uusia näköaloja, uusia voittoja siveelliselle ja kauneustajunnallemme. Kaipaamme Kristusta. Sillä kun ihmissielu joutuu kosketukseen Kristuksen kanssa, silloin siinä heräävät uudet voimakkaat tunteet, silloin sille avautuvat uudet suurenmoiset näköalat, silloin siinä syntyy uusi siveellinen into ja voima.

Kuinka voisimmekaan muuta kuin Ilmestyskirjan loppusanoilla toivoa, että hän, meidän Herramme ja Kristuksemme, tulisi pian!

P. E.

(Tietäjä 1917 Joulukuu N:o 12, s. 439-442)